

Til Danske Universiteters *Taskforce for fremtidens humaniora*

Hørings svar til ”Vision for fremtidens humaniora”

Akademisk Råd Arts på Aarhus Universitet takker for lejligheden til at kommentere på Taskforcens visionsudkast.

Nedenstående kommentarer relaterer primært til den vedlagte spørgerammes punkter 2-4, da de to spørgsmål under punkt 1 har en karakter og et omfang, der ligger et stykke udenfor, hvad der kan forventes besvaret i forbindelse med denne kommentering.

Rådet tilslutter sig visionens forhåbning om, at humanistisk forskning i fremtiden ”inddrages både i problemløsning og problemløsning” bredt i samfundet, og vi er ikke overraskende enige i, at humaniora ”bidrager til kulturel og social sammenhængskraft”. Disse dagsordener er dog så overordnede og fleksible, at de næppe vil have nogen væsentlig gennemslagskraft i politiske sammenhænge eller den bredere offentlighed.

De lidt mere konkrete dele af det fremsendte udkast bærer i Rådets optik præg af at være skrevet defensivt op imod en række politiske strømninger, der (reelt) truer humaniora bevillingsmæssigt. Dette ses ikke mindst i visionens pejlemærker, hvor de to substantielle punkter består hhv. i at hævde humanistiske uddannelsers arbejdsmarkedsrelevans og i et forsøg på at bygge bro til professions- og erhvervsuddannelserne.

Vi er for så vidt enige i alle de betragtninger, der fremføres og anerkender, at der muligvis kan være strategisk ræson i denne vægtning. Men Rådet er i tvivl om, hvor langt denne strategi vil bære. Vil den udbedre mangel på politisk forståelse for humanioras rolle og værdi, eller ende med at cementere den?

Samlet fører netop nævnte strategiske valg visionen ind i en (nuværende) form, hvor den fremstår meget ”beredskabsstyrelsesagtig” – den virker præget af en for ensidigt teknisk og funktionalistisk forståelse af nytteværdi og mangler normative mål for, hvad humaniora kan bidrage med. Hvad er det særlige ved humaniora? I relation til dette spørgsmål står det fremsendte papir svagt. Taskforceen bør som minimum overveje 1) om det noget konservative begreb ”sammenhængskraft” giver den

Akademisk Råd Arts

Niels Nørkjær Johannsen
Lektor, PhD

Dato: 15. maj 2023

Mobiltlf.: +45 2815 8792
E-mail: nnj@cas.au.dk
Web: au.dk/nnj@cas

Afs. CVR-nr.: 31119103

Side 1/3

tilsigtede forståelse eller er tilstrækkeligt diffust til at bliver indholdsløst for de relevante læsere, og 2) hvad effekten af at få sagt så lidt konkret om humaniora vil være.

Rådet savner begreber som eksempelvis erkendelse, kritisk sans, ånd og innovationsmuligheder. Humaniora skal blive ved med at søge svar på mennesketilværelsens store spørgsmål – f.eks. (et lidt tilfældigt udvalg): Hvad vil det sige at være et menneske? Hvad kendetegner vores kulturer og vores historie – hvor kommer vi fra? Hvad skal vi forstå og kunne for at opretholde en god og ønskværdig menneskelig tilværelse? Hvordan lærer vi det, og hvad er læring? Samtidig er det afgørende at forstå, at humaniora netop hjælper os til at *stille* de rigtige spørgsmål – som er afgørende i relation til så mange udfordringer og sammenhænge (klima, medier, teknologi, kulturmøder, sygdom mm.). Ordet ”problemidentifikation”, som indgår i det nuværende udkast, kan opfattes som pegende i retning af denne type indhold, men det er indtil videre ganske underudviklet.

Desuden kunne det være klarere, at koblingen mellem humaniora og det omgivende samfund især sker gennem alle de dimittender, der træder ud i samfundet med humanistiske uddannelser.

I Taskforcens kommissorium såvel som i den vedlagte spørgeramme (pkt. 4) figurerer arbejdet med at styrke det nationale samarbejde om humanistiske uddannelsesaktiviteter centralt – vigtigt arbejde ikke mindst i lyset af den demografiske udvikling og økonomiske reduktioner. Denne opgave er imidlertid helt fraværende i visionsudkastet. Det er næppe tilfældigt, men ikke mindre problematisk af den grund. Akademisk Råd Arts AU efterlyser hermed Taskforcens udkast til visioner på dette område, der fremstår som et felt, hvor Taskforcen netop vil kunne og bør gøre en væsentlig forskel.

Her nogle få eksempler på tiltag/overvejelser, som Akademisk Råd Arts AU forestiller sig muligvis kunne ”skabe bedre rammer for samarbejde mellem forsknings- og uddannelsesmiljøer på tværs af universiteterne”.

- Forskningsrådene krævede engang, at samarbejde mellem universiteter blev beskrevet i ansøgningerne, og det kunne man overveje at genindføre. Der har i Danmark været tendens til at samarbejde rettet internationalt er blevet set som styrkende (jf. den nu noget bedagede internationaliseringsdagsorden), mens man nationalt ofte har fokuseret ensidigt på at positionere sig kompetitivt overfor andre danske universiteter, dvs. at kun konkurrence er blevet set som styrkende. Denne, i relation til en nutidige forskningsverden lidt (national-)provinsielle tankegang, må der i et vist omfang gøres op med, hvis samarbejdet skal styrkes, som der her udtrykkes ønske om.
- Universitetssektorens finansieringsmodel, som lige nu primært bygger på STÅ-indtægter (og sondring mellem tre taxametertrin) arbejder strukturelt imod de kvantitativt mindre men kvalitativt vigtige humanistiske fagligheder og kunne gentænkes.

- Ift. efteruddannelsesdagsordenen: Stærk humanistisk efteruddannelse kræver gode grundlæggende videregående uddannelser, dvs. noget man kan bygge på og trække ressourcer og kompetencer fra. Nationalt kan disse betingelser formentlig bedst opfyldes med et koordineret blik og en distribueret varetagelse, snarere end forsøg på alle-mod-alle.

Side 3/3

—

Akademisk Råd Arts på Aarhus Universitet ser frem til at følge Taskforcens videre arbejde.

—
På vegne af Akademisk Råd Arts, AU

Niels Nørkjær Johannsen

—

—